

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse määruse „Riigi toidu ja sööda käitlejate registri põhimäärus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse määruse „Riigi toidu ja sööda käitlejate registri põhimäärus” eelnõu on välja töötatud söödaseaduse § 23 lõike 1 alusel.

Määruse eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest rakendada majandustegevuse seadustiku üldosa seadust (edaspidi *MsüS*) (RT I, 22.12.2013, 5), mis jõustub 1. juulil 2014. aastal. Eelnõu reguleerib majandustegevuse registriga samalaadse registriga seonduvat. MsüSi rakendusosas ühtlustatakse toiduseaduse ja söödaseaduse regulatsioon MsüSi regulatsiooniga. Toiduseaduses tehtud muudatuse kohaselt registreeritakse nende toidu käitlejate ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete valmistamise, töötlemise ning turustamisega tegelevate ettevõtjate andmed, kellel on tegevusluba või kes on esitanud majandustegevusteate, edaspidi söödaseaduse alusel asutatud riigi toidu ja sööda käitlejate registris. Muudatus on vajalik selleks, et toidu käitlejate andmed oleksid koos sööda käitlejate andmetega ühes ja samas registris, mis peaks lihtsustama nende tegevuse üle arvestuse pidamist ja see omakorda tõhustab ametlikku kontrolli toidu ja sööda käitlemisvaldkonnas.

Kuna kehtiva Vabariigi Valitsuse 6. märtsi 2007. a määruses nr 65 „Riigi söödaregistri pidamise põhimäärus” sätestatu alusel on võimalik kanda registrisse andmeid ainult sööda käitlejate kohta, siis tuleb kehtivat Vabariigi Valitsuse määrust muuta. Määruse eelnõuga täiendatakse kehtivas Vabariigi Valitsuse määruses sätestatud andmete koosseisu, hõlmates lisaks sööda valdkonnale ka toidu ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete valdkonna. Muudatuste suure mahu tõttu otsustati välja töötada uus „Riigi toidu ja sööda käitlejate registri põhimääruse” eelnõu, milles kavandatakse senise määruse kehtetuks tunnistamine. Seni „Riigi söödaregistri pidamise põhimääruses” sätestatud andmete töötlemist jätkatakse uues põhimääruses sätestatud andmete osas. Riigi söödaregistri (edaspidi *söödaregister*) andmed, mille töötlemist käesolev määrus ette ei näe, kustutatakse. Andmed enne 1. juulit 2014. a toiduseaduse § 7 kohaselt teavitatud või § 8 kohaselt tunnustatud ettevõtete kohta kantakse riigi toidu ja sööda käitlejate registrisse (edaspidi *register*).

Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise büroo peaspetsialist Eda Ernes (625 6126; eda.ernes@agri.ee) ja toidu üldnõuete büroo juhataja Haidi Kanamäe (625 6547; haidi.kanamae@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi sama ministeeriumi õigusosakonna nõunik Geir Veski (625 6516; geir.veski@agri.ee) ja eelnõu toimetas keeleliselt sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523; laura.ojava@agri.ee).

Märkused

Eelnõu on seotud MsüSiga (RT I, 22.12.2013, 5) ja Riigikogus 05.06.2014 vastu võetud majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse ning korraaitseaduse muutmise ja rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõuga (573 SE), mis on esitatud Eesti Vabariigi Presidendile väljakuulutamiseks.

2. Määruse eesmärk

Määruse eelnõu eesmärk on muuta söödaregistri andmete koosseisu, viies selle samal ajal kooskõlla MsüSiga. Registri andmekoosseisu täiendatakse toidu käitlejate ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete valmistamise, töötlemise ning turustamisega tegelevate ettevõtjate andmetega.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb neljast peatükist. Esimene peatükk sätestab üldsätted ja koosneb viiest paragrahvist. Teine peatükk käsitleb registrisse kantavaid andmeid ja andmete allikaid ning koosneb seitsmest paragrahvist. Kolmas peatükk käsitleb registriandmete töötlemist ja koosneb neljast paragrahvist. Neljanda peatükiga sätestatakse rakendussätted ja peatükk koosneb neljast paragrahvist.

Eelnõu 1. peatükk käsitleb registri üldsätteid.

Eelnõu § 1 lõikes 1 sätestatakse registri ametlik nimi. Lõikes 2 sätestatakse registri pidamise eesmärk, milleks on määruse eelnõus nimetatud isikute andmete kogumine ja süstematiseerimine, et võimaldada nende tegevuse üle arvestuse pidamist ja tõhusa ametliku kontrolli teostamist. Nimetatud isikuteks on toiduseaduse või söödaseaduse alusel tegevusloa saanud või majandustegevusteate esitanud käitlejad ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete valmistamiseks, töötlemiseks ning turustamiseks majandustegevusteate esitanud ettevõtjad.

Lõike 3 järgi kohaldatakse registrile MsüSis registri kohta sätestatut, arvestades toiduseaduse ja söödaseaduse erisusi.

Eelnõu § 2 lõike 1 kohaselt on registri vastutav töötleja Põllumajandusministeerium. Lõikes 2 sätestatakse Põllumajandusministeeriumi kui vastutava töötleja ülesanded, mille kohaselt ta majutab registrit ning korraldab registri teenuste ja tehnoloogilise keskkonna haldamist, sealhulgas töötleb registriandmeid, kui see on vajalik süsteemi tõrgeteta töö või andmetervikluse tagamiseks.

Eelnõu § 3 lõike 1 kohaselt on registri volitatud töötleja Veterinaar- ja Toiduamet (edaspidi VTA). Lõikes 2 sätestatakse VTA kui volitatud töötleja ülesanded.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse registri kasutajad ning nende ülesanded ja õigused. Lõikes 1 sätestatakse registri vastutava töötleja määratud ametniku või töötaja ülesanded ja õigused registri administraatori õigustega kasutajana. Lõikes 2 sätestatakse registri volitatud töötleja määratud ametniku või töötaja ülesanded ja õigused registri volitatud peakasutajana. Lõikes 3 sätestatakse registri volitatud töötleja määratud ametniku või töötaja õigused ja ülesanded registri volitatud kasutajana.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse registri andmete turvaklass ja registri turbeaste. Registriandmete turvaklass on K1T1S2 ja registri turbeaste on keskmine (M).

Eelnõu 2. peatükk käsitleb registrisse kantavaid andmeid ja andmete allikaid.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse registrisse kantavad andmed, võttes aluseks MsüSi nõuded ning arvestades toiduseadusest ja söödaseadusest tulenevaid erisusi. Lõike 1 alusel kantakse registrisse iga ettevõtja kohta MsüSi § 15 lõike 1 punktides 1–7, § 19 lõike 2 punktis 5 ja § 52 lõikes 2 nimetatud andmed; andmed toidu käitlemiseks majandustegevusteate esitanud või tegevusluba omava ettevõtja tegevusala kohta, mis on nimetatud vastavalt toiduseaduse § 7 lõike 1 punktis 1 või toiduseaduse § 8 lõikes 1; andmed toidu käitlemisvaldkonna ja toidugrupi kohta, mis on nimetatud toiduseaduse § 7 lõike 3 või § 8 lõike 3 alusel kehtestatud loetelus; tegevusloa taotlemisel esitatud toiduseaduse § 9 lõikes 2 nimetatud andmed; andmed toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete käitlemiseks majandustegevusteate esitanud ettevõtja tegevusala kohta, mis on nimetatud toiduseaduse § 7 lõike 1 punktis 2, samuti andmed nende materjalide ja esemete rühma kohta; andmed sööda käitlemiseks majandustegevusteate esitanud või tegevusluba omava ettevõtja tegevusala kohta, mis on nimetatud vastavalt söödaseaduse § 18 lõikes 1 või söödaseaduse § 19 lõikes 1; andmed sööda käitlemisel kasutatava aine kohta, mis on nimetatud söödaseaduse § 18 lõike 2 ja § 19 lõike 2 alusel kehtestatud loetelus; tegevusloa taotlemisel esitatud söödaseaduse § 20 lõikes 2 nimetatud andmed; andmed hoolsuskohustuse täitmise kava kohta.

Lõikes 2 sätestatakse isiku ettevõtte või selle osa kohta registrisse kantavad andmed, milleks on MsüSi § 15 lõikes 3 nimetatud andmed ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 183/2005, millega kehtestatakse söödahügieeni nõuded (ELT L 35, 08.02.2005, lk 1–22), või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), kohane ettevõtte tunnusnumber.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse registrisse kantavad andmed tegevusloa kohta vastavalt MsüSi § 53 lõikes 1 nimetatule ja loakohustusest vabastamise kohta vastavalt MsüSi § 53 lõikes 2 nimetatule.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse registrisse kantavad VTA poolt ettevõtjale tehtud ettekirjutuse andmed vastavalt MsüSi §-s 54 nimetatule.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse registrisse kantavad andmed ettevõtja või ettevõtjaga seotud isiku majandustegevuse keelu kohta vastavalt MsüSi §-s 55 nimetatule.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse registrisse kantavad andmed seadusest või kohtulahendist tuleneva ärikeelu või kriminaalasjas jõustunud kohtuotsusega määratud tegutsemiskeelu või ettevõtluskeelu kohta vastavalt MsüSi §-s 56 nimetatule.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse andmed, mis saadakse registrisse muudest andmekogudest. Selle sätte kohaselt saadakse registrisse muu andmekogu põhiandmeteks määratud andmed sellest andmekogust, mis neid põhiandmetena kogub, näiteks äriregistrist saadakse MsüSi § 15 lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud andmed, rahvastikuregistrist saadakse MsüSi § 15 lõike 1 punktis 1 nimetatud juhul andmed isikukoodi või sünniaja kohta.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse andmed, mis saadakse registrisse erinevatelt andmeandjatelt. Lõikes 1 sätestatakse ettevõtjate käest saadavad andmed, milleks on MsüSi § 15 lõike 1 punktides 1–7 ja lõikes 3, § 19 lõike 2 punktis 5 ning § 52 lõikes 2 nimetatud andmed; andmed toidu käitleja tegevusala ning käitlemisvaldkonna ja toidugrupi kohta; toiduseaduse § 9 lõikes 2 nimetatud andmed; andmed toiduseaduse § 7 lõike 1 punktis 2 nimetatud ettevõtja tegevusala kohta ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete rühma

kohta; andmed sööda käitleja tegevusala ja sööda käitlemisel kasutatava aine kohta; söödaseaduse § 20 lõikes 2 nimetatud andmed; andmed hoolsuskohustuse täitmise kava kohta.

Lõikes 2 sätestatakse registri volitatud töötleja käest saadavad andmed, milleks on MsüSi §-des 53–55 nimetatud andmed ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 183/2005 või nr 853/2004 kohane ettevõtte tunnusnumber.

Eelnõu 3. peatükk käsitleb registriandmete töötlemist.

Eelnõu § 13 lõikes 1 sätestatakse andmete registrisse kandjad tulenevalt MsüSi §-s 57 nimetatust. Lõige 2 sätestab andmete registrisse kandmise tähtpäeva, mis tuleneb MsüSi §-st 59, ning lõige 3 sätestab ebaõigete registriandmete parandamise MsüSi § 62 kohaselt.

Eelnõu § 14 lõige 1 sätestab, millistel juhtudel tunnistatakse registriandmed kehtetuks. Sätte aluseks on MsüSi § 62. Lõikega 2 määratakse kehtetuks tunnistatud registriandmete ja nende alusdokumentide säilitamise tähtaeg ja kord, mis tulenevad MsüSi § 64 lõikest 3.

Eelnõu § 15 lõiked 1 ja 2 käsitlevad registriandmete avalikustamist, tuues välja, millistel juhtudel andmed ei ole avalikud ning millisel viisil registriandmed avalikkusele kättesaadavaks tehakse. Avalikud registriandmed avalikustatakse Eesti teabevärava kaudu ja ka VTA veebilehel.

Eelnõu §-s 16 sätestatakse andmete logimise kohustus ja logi sisu nõuded, samuti kohustus säilitada logi kolm aastat kande tegemisest arvates.

Eelnõu 4. peatükis on toodud määruse eelnõu rakendussätted.

Eelnõu §-ga 17 nähakse ette, et Vabariigi Valitsuse 6. märtsi 2007. a määruses nr 65 „Riigi söödaregistri pidamise põhimäärus” sätestatud andmete töötlemist jätkatakse nende andmete osas, mis on nõutud ka käesoleva määruse eelnõus. Need söödaregistri andmed, mille töötlemist käesolev määrus ette ei näe, kustutatakse.

Eelnõu §-ga 18 antakse rakendussätted toidu käitlejate ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete valmistamise, töötlemise ning turustamisega tegelevate ettevõtjate andmete registrisse kandmise kohta. Registrisse kantakse enne 1. juulit 2014. a toiduseaduse § 7 alusel teavitatud või § 8 alusel tunnustatud toidukäitlemisettevõtete (sealhulgas majandustegevuse registris registreeritud) andmed, samuti andmed enne 1. juulit 2014. a majandustegevuse registris registreeritud isiku kohta, kes tegeleb toiduga kokkupuutuvate materjalide ja esemete valmistamise, töötlemise ning turustamisega.

Eelnõu §-ga 19 tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse 6. märtsi 2007. a määrus nr 65 „Riigi söödaregistri pidamise põhimäärus”.

Eelnõu § 20 kohaselt jõustub määrus 1. juulil 2014. aastal. Jõustumise kuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks ühel ajal MsüSiga (RT I, 22.12.2013, 5).

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

6. Määruse mõjud

Määruse jõustumisel ühtlustatakse nii majandustegevuste kui ka tegevusloa andmete menetlused toidu, sööda ja toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete valdkonnas. Samuti luuakse paremad võimalused nimetatud valdkondades tegutsevate isikute ja nende tegevuse kohta andmete kogumiseks ja süstematiseerimiseks ning seeläbi nende tegevuse üle arvestuse pidamiseks ja ametliku kontrolli teostamiseks. Seetõttu väheneb ka VTA halduskoormus.

7. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega kaasnevad kulud on seotud eelkõige registri infotehnoloogiliste lahenduste loomise ja juurutamise kuludega. Riigi söödaregistril ei ole teiste infosüsteemidega andmete vahetuse teenuste infotehnoloogilist lahendust. Samas on kavas söödaregistril laiendada ja hakata registrisse kandma lisaks sööda käitlejate andmetele ka toidu käitlejate ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete valmistamise, töötlemise ning turustamisega tegelevate ettevõtjate andmeid. Selle tõttu on vaja teha kulutusi teiste infosüsteemidega andmete vahetuse teenuste infotehnoloogilise lahenduse loomiseks ja Eesti teabevärvaga infotehnoloogilise liidese loomiseks.

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest. Eespool nimetatud kulud sisalduvad Põllumajandusministeeriumi olemasolevates eelarvevahendites.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. juulil 2014. aastal. Jõustumise kuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks ühel ajal MsüSiga.

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitati kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu ning arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile. Käesoleva andmekogu dokumentatsioon esitati ka RIHA kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Andmekaitse Inspeksioonile ning Statistikaametile.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, millega on arvestatud. Eelnõu seletuskirja punkti seitse on vastavalt märkusele täiendatud. Veterinaar- ja Toiduamet ei esitanud eelnõu kohta täiendus- ega parandusettepanekuid.